

**ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ
НА ОБЩИНА ДЖЕБЕЛ
2025 – 2029**

**Приета с решение № 177, Протокол №17 от 25.04.2025 г. заседание
на Общински съвет – Джебел**

Април 2025г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	3
2. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПРОГРАМАТА	6
2.1. Европейско законодателство	6
2.2. Закони в Република България	7
2.3. Планови и програмни документи със свързани политики и мерки.....	7
3. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ.....	9
3.1. Обследване за енергийна ефективност.....	11
3.2. Общински бюджет и финансиране към момента.....	16
3.3. Визия за развитието на общината	17
4. ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ПЛАНА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ (ПЕЕ) И ОБЩИНСКА ЕНЕРГИЙНА СТРАТЕГИЯ	19
4.1. Цели	19
4.2. Подцели:	22
4.3. Потенциал:.....	23
5. ИЗБОР НА ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ.....	24
6. ПРИОРИТЕТИ И ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.....	26
6.1. Приоритети.....	26
6.2. Очаквани ефекти от изпълнението на Програмата	28
7. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	30
8. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ	31
9. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЕЕ И ПРОГРАМАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО МУ.....	33
10. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ.....	34
11. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО.....	35
12. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	36

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Изготвянето на общински програми и изпълнението на проекти за повишаване на енергийната ефективност и за използване на възобновяеми енергийни източници /ВЕИ/ и биогорива е един от приоритетите на кохезионната политика на Европейския съюз за периода 2020-2026г. Чрез устойчиви енергийни проекти и стратегии за тяхното изпълнение, кохезионната политика превръща екологичните предизвикателства като качеството на въздуха, изменението на климата и управлението на ресурсите, във възможности за развитие на региона ни в по-атрактивно място за инвестиране и работа.

Енергийната ефективност означава извличане на максимална полза от всяка единица енергия чрез съответните навици и използване на модерни технологии за задоволяване на ежедневните нужди. Тя е най-лесния и ефективен начин за намаляване на енергийната консумация и замърсяването на околната среда.

Енергийната ефективност може да се представи като измерител на разумното използване на енергията. В основни линии включва повишаване на ефекта от дейностите, свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това, естествено без загубата на комфорт.

За енергийна ефективност говорят следните фактори:

- Намаляване разходите за скъпи горива и енергии;
- Повишаване сигурността на снабдяването с енергия;
- Подобряване топлинния комфорт;
- Намаляване емисиите на вредни вещества;
- Предпоставка за устойчиво развитие.

Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност цели установяването на обща рамка за насърчаване на енергийната ефективност в ЕС, с оглед осигуряване постигането до 2020 г. на целта за 20 % спестяване на първична енергия, и създаване на условия за подобряване на енергийната ефективност в периода след 2020 г. В съответствие с изискванията на тази директива през 2014 г., България разработи и представи в ЕК Национален план за действие по енергийна ефективност 2014–2020 г. По този начин енергийната политика на Република България е изцяло съобразена с основните цели на енергийната политика на Европейския съюз за енергийна сигурност, конкурентоспособност и устойчиво развитие.

Една от ключовите цели е да се подпомогне местната власт при осигуряването на достатъчно финансиране за изпълнение на отговорностите ѝ за предоставяне на адекватни обществени услуги. В това отношение с Плана за енергийна ефективност се цели да се подпомогне общината да намери финансиране за решаването належащи инфраструктурни проблеми и други социално ориентирани програми.

Държавната политика в направление Енергийна ефективност (ЕЕ) се осъществява въз основа на **национални дългосрочни и краткосрочни програми**, приети от МС в съответствие с чл.11 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ) и наредбите към него. Отговорностите на общините в сферата на енергийната ефективност се съдържат в **чл. 12 от Закона за енергийна ефективност**, в чл.6 от Закона за енергетика, в **раздел V от Закона за устройство на територията** и в съответствие с изпълнението на регионалните им планове за развитие за определен период.

В съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2018/1999 и действащото национално законодателство, България изготви проект на актуализиран Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 - 2030 г. (ИНПЕК), който определя националните цели по пет измерения – декарбонизация, енергийна ефективност, енергийна сигурност, вътрешен енергиен пазар, както и научни изследвания, иновации и конкурентоспособност. В Плана са предвидени подходящи политики и мерки за постигане на устойчива и гъвкава енергийна система по разходоефективен начин, декарбонизация при отчитане на националните особености и нуждата от осигуряване на целенасочени мерки и стимули за постигане на по-високите цели, поставени с Европейската зелена сделка и Европейския закон за климата. ИНПЕК определя националните цели по следните пет измерения:

- Декарбонизация;
- Енергийна ефективност;
- Енергийна сигурност;
- Вътрешен енергиен пазар;
- Научни изследвания, иновации и конкурентоспособност,

По измерение „Енергийна ефективност“ е посочено, че България ще насочи усилията си към постигане на енергийни спестявания в крайното енергийно потребление - съсредоточавайки се върху подобряване на енергийните характеристики на сградите, както и в производството, преноса и разпределението на енергия. В съответствие с приоритетите на ЕС за повишаване на енергийната ефективност, България поставя енергийната

ефективност на първо място, предвид значението ѝ за подобряване на енергийната сигурност на страната чрез намаляване на зависимостта от внос на енергия, за намаляване разходите за енергия на бизнеса и домакинствата, за създаване на повече работни места, за подобряване качеството на въздуха и за намаляване емисиите на ПГ и повишаване качеството на живот на гражданите. В тази връзка са определени национални цели за постигане на 27,89% намаление на потреблението на първична енергия и 31,67% намаление на крайното потребление на енергия до 2030 г., спрямо референтния сценарий PRIMES 2007 г.

В Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година, с хоризонт до 2050 година, (Стратегията) са заложили общите европейски политики и цели за развитие на енергетиката и за ограничаване изменението на климата, като са отразили националните специфики в областта на енергийните ресурси, производството, преноса и разпределението на енергия. Дефинирани са основните стратегически решения, насочени към постигането на националните цели и гарантирането на българските интереси. Стратегията отразява ясно тенденциите, мерките и политиките в областта на енергийната сигурност, енергийната ефективност, либерализацията на електроенергийния и газовия пазар и интегрирането им в общия европейски енергиен пазар, развитието и внедряването на нови енергийни технологии.

При реализиране на заложените политики, приоритети, цели и прогнози в Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 г. с хоризонт до 2050 г., е предвидено да се постигне:

- Сигурна и устойчива енергийна система;
- Високотехнологична, конкурентна и финансово стабилна енергетика;
- По-ефективно използване на енергията;
- Добре развита инфраструктура и междусистемна свързаност;
- Производство и потребление на повече чиста енергия;
- По-ниска енергийна интензивност във всички сектори на икономиката на страната;
- Достъпна енергия на справедливи цени за българските граждани и бизнеса.

2. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПРОГРАМАТА.

Разработването на ПЕЕ от органите на държавната власт и на местно самоуправление е регламентирано в **чл.11 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ)** /обн. ДВ бр.98 от 2008г., посл. изм. и доп. бр.98 от 2014 г./.

Във връзка с посоченото по-горе изискване на Закона за енергийна ефективност е необходимо всяка Община да изготви план и програма за енергийната ефективност.

При липса на такива планове и програми, Общините се лишават от средства от бюджета и търпят парични санкции, съгласно **„Административнонаказателни разпоредби”, глава седма от ЗЕЕ.**

Изготвянето на Общински програми и изпълнение на проекти за повишаване на енергийната ефективност и за използване на възобновяеми енергийни източници /ВЕИ/ е един от приоритетите на Европейския съюз. Основанието за разработване на настоящия документ е свързано с европейското и българско законодателство, с планови и програмни документи.

Настоящата програма за енергийна ефективност на община Джебел 2025-2029г. (Програмата), е разработена в съответствие с националното и европейско законодателство, с планови и програмни документ.

2.1. Европейско законодателство

1. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2017/1369 за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетиране и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС
2. ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници
3. ДИРЕКТИВА 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО (предвидена отмяна от 12 октомври 2025г.)
4. ДИРЕКТИВА (ЕС) 2023/1791 за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955
5. ДИРЕКТИВА 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите (предвидена отмяна от 30 май 2026г.)

6. ДИРЕКТИВА (ЕС) 2024/1275 относно енергийните характеристики на сградите
7. ДИРЕКТИВА (ЕС) 2024/1711 за изменение на директиви (ЕС) 2018/2001 и (ЕС) 2019/944 по отношение на подобряването на структурата на пазара на електроенергия в Съюза

2.2. Закони в Република България

- Закон за енергийната ефективност;
- Закон за енергията от възобновяеми източници;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за защита на потребителите;
- Подзаконови нормативни актове, свързани с посочените закони за прилагането им.

2.3. Планови и програмни документи със свързани политики и мерки

- Национален план за развитие на Р. България;
- План за интегрирано развитие на община Джебел за периода 2021-2027г.;
- Енергийна стратегия на Република България до 2020 г.;
- Национален план за действие по енергийна ефективност 2014-2020г.

Основен специализиран закон в случая е Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ) обн. ДВ бр.35 от 2015 г., изм. и доп. бр.105 от 2016 г., който :

- Определя ангажиментите и ролята на държавата за развитието на енергийната ефективност;
- Дефинира политиката за повишаване на енергийната ефективност като съставна част от политиката по устойчиво развитие на страната;

- Създава институционални, нормативни и финансови условия за реализирането на националната политика по енергийна ефективност;
- Хармонизира политиката по енергийна ефективност на България с изискванията на европейските директиви за енергийните характеристики на сгради и за енергийната ефективност при крайното енергийно потребление;
- Национална стратегия, национални планове за действие по енергийна ефективност и национална индикативна цел, индивидуални цели за енергийни спестявания.
- Към момента по Закона за енергийна ефективност задължения на всяка Община са:
 - Планове за енергийна ефективност и програми за тяхното изпълнение;
 - Енергийни обследвания за всички обитавани сгради за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 кв. м.;
 - Проверки за енергийна ефективност на отоплителни водогрейни котли и климатични инсталации;
 - Индивидуални цели за енергийни спестявания;
 - Управление на енергийната ефективност в сгради и стопански потребители;
 - Да представят ежегодно отчети за изпълнение на плановете на изпълнителния директор на Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) енергийна ефективност;
 - Срокът за представяне на отчетите е 31 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки;
 - Отчетите се изготвят по образец, утвърден от изпълнителния директор на АУЕР.

3. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ИЗПЪЛНЕНИ ПРОЕКТИ .

В следващите таблици са показани текущото състояние на енергийното потребление за община Джебел (в т.ч. енергийно потребление на сгради собственост на общината, за осигуряване на улично и парково осветление и др.), някои от основните по-големи обекти (енергийни потребители – училища, градини и др.), като информацията е за последните две години - 2023 и 2024 г.

Справка за консумирана електрическа енергия от община Джебел за 2023г. и 2024г. за осигуряване на: улично осветление в гр. Джебел и в селата, парково осветление в гр. Джебел, енергоснабдяване на сгради общинска собственост (в т.ч. кметствата в селата) и др. обекти общинска собственост												
	яну.23	фев.23	мар.23	апр.23	май.23	юни.23	юли.23	авг.23	сеп.23	окт.23	ное.23	дек.23
MWh	32,30	34,96	34,83	27,36	38,30	23,96	23,29	21,68	38,37	29,08	32,49	34,40
Сума в лв.	12 757,53	21 180,00	11 201,53	10 321,48	9 279,26	7 472,28	8 966,14	8 777,38	13 537,45	10 690,42	12 268,58	11 010,58
	яну.24	фев.24	мар.24	апр.24	май.24	юни.24	юли.24	авг.24	сеп.24	окт.24	ное.24	дек.24
MWh	40,11	39,78	35,19	30,43	23,96	26,44	25,74	30,04	33,49	30,96	36,98	37,09
Сума в лв.	13 370,23	11 610,35	10 041,91	8 689,36	7 472,28	8 400,90	11 510,95	11 902,66	6 785,24	9 621,56	13 946,39	12 737,19

Справка за изразходвана електрическа енергия от детски градини на територията на община Джебел

	ОУ „Христо Смирненски“ с. Рогозче		ОУ „Васил Левски“ с. Устрен		ДГ "Щастливо детство" гр. Джебел		ДГ "Изгрев" гр. Джебел		ДГ "Песнопой" с. Припек	
Година на отчитане	MWh	Сума в лв.	MWh	Сума в лв.	MWh	Сума в лв.	MWh	Сума в лв.	MWh	Сума в лв.
2023	2,625	1 037,13	0,697	287,66	31,773	10 610,04	11,86	4 214,08	4,766	1 796,58
2024	2,695	1 028,84	0,658	249,83	31,137	8 398,94	14,608	4 292,55	5,785	1 635,69

Справка за изразходвана електрическа енергия от училищата на територията на община Джебел

	ОУ „Христо Смирненски“ с. Рогозче		ОУ „Васил Левски“ с. Устрен		ПГ "Руска Пеева", гр. Джебел		СУ "Христо Ботев", гр. Джебел	
Година на отчитане	MWh	Сума в лв.	MWh	Сума в лв.	MWh	Сума в лв.	MWh	Сума в лв.
2023	2,625	1 037,13	0,697	287,66	11,883	5 929,49	32,528	13 109,52
2024	2,695	1 028,84	0,658	249,83	12,929	4 879,58	34,998	12 679,93

Справка за изразходвана електрическа енергия от няколко читалища на територията на община Джебел

	НЧ „Христо Смирненски-1934“ гр. Джебел		НЧ „Родопска искра 1936“ с. Мишевно		НЧ „Прогрес 1955г.“ с. Рогозче		НЧ "Димитър Благоев 1963" с. Припек	
Година на отчитане	MWh	Сума в лв.	MWh	Сума	MWh	Сума в лв.	MWh	Сума в лв.
2023	19,898	5 828,89	0,907	589,00	0,308	199,74	1,259	660,49
2024	18,373	8 148,66	1,272	543,41	0,439	187,59	1,575	1 099,45

Справка за консумирано твърдо/течно гориво за отопление от училища и градини на територията на община Джебел

	ПГ "Руска Пеева" гр. Джебел		СУ "Христо Ботев" гр. Джебел		ДГ "Щастливо детство" гр. Джебел		ДГ "Изгрев" гр. Джебел		ОУ „Христо Смирненски“ с. Рогозче		ОУ „Васил Левски“ с. Устрен	
Година на отчитане	Гориво за отопление		Гориво за отопление		Гориво за отопление		Гориво за отопление		Дърва за огрев		Дърва за огрев	
	хил.л.	Сума в лв.	хил.л.	Сума в лв.	хил.л.	Сума в лв.	хил.л.	Сума в лв.	т.	Сума в лв.	т.	Сума в лв.
2023	7,27	21 750,00	26,05	73 352,65	11,48	33 452,30	7,34	21 404,31	13,12	1 968,00	8,34	1 251,00
2024	6,81	19 020,00	38,96	98 592,90	10,03	27 568,01	7,02	19 306,90	24,14	4 965,00	8,87	1 832,50

Община Джебел е изготвила и изпълнила следните инвестиционни проекти за енергийна ефективност:

С финансиране от Национален Доверителен Екофонд по проект „Прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинска културно - образователна инфраструктура в община Джебел” за следните обекти:

- ДГ „Щастливо детство”, гр. Джебел
- ДГ „Изгрев”, гр. Джебел
- НЧ „Христо Смирненски”, гр. Джебел

Изпълнени са следните мерки за енергийна ефективност във съответствие с извършеното енергийно обследване :

- Топлинно изолиране на външни стени;
- Топлинно изолиране на покрив;
- Енергоспестяващи мерки по котелно;
- Енергоспестяващи мерки по сградни инсталации;
- Осветление.

С финансиране от ОПРР 2007-2013 е изпълнен проект „Повишаване на енергийната ефективност на сградата на СОУ „Христо Ботев „ гр.Джебел - топлоизолирани са външни стени и покрив, подменени са прозорците и вратите на сградата.

През 2024г. е извършено обследване за енергийна ефективност и е извършен ремонт на сградата, където помещава Общинска администрация – Джебел. В резултат на ремонтните дейности външния облик на сградата изцяло е променен, енергийната ефективност е повишена чрез поставяне на еталбонд с вата и остъклени фасади. Основните инсталации, вкл. котелното помещение също са ремонтирани.

В края на 2023г. е закупена електрическа кола в изпълнение на Договор за финансиране на проект за насърчаване използването на електромобили с Национален доверителен екофонд.

В началото на 2024г. е подписан административен договор с ДФ „Земеделие“ по мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура” за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за повишаване на енергийната ефективност и изграждане на ВЕИ в пет административни сгради на територията на община Джебел – кметствата в с. Генерал Гешево, с. Душинково, с. Козица, с. Мишевско с. Подвръх. Енергоспестяващите мерки предвиждат топлоизолация на покрив, под и фасади на сградите, смяна на дограма, изграждане на отоплителна система на принципа на термопомпа и доставка и монтаж на системи за производство и оползотворяване на енергия от ВЕИ. Дейностите трябва да приключат до 15.09.2025г.

През месец април 2024г. с МРРБ са подписани два Договора за финансиране по Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) за предоставяне на средства за внедряване на мерки за енергийна ефективност в две сгради публична общинска собственост: кметството в с. Слънчоглед и административната сграда в гр. Джебел, където се помещават териториалните структури на различни публични администрации. Срокът за изпълнение на дейностите по договорите е 24 месеца.

През ноември 2024г. е подписан Договор за финансиране по МВУ с Министерството на енергетиката за проект на община Джебел за въвеждане на енергийно ефективни мерки за уличното осветление в гр. Джебел. Срокът за изпълнение на дейностите е до 31.03.2026г.

3.1. Обследване за енергийна ефективност

Основните енергоносители, ползвани на територията на община Джебел са електроенергия, течено и твърдо гориво. Отоплителните инсталации на някои обекти са локални. Най-ясно е очертана функцията на Община Джебел в енергийния сектор като потребител на енергия. Това е в тясна връзка със задълженията на общината да осигурява енергия за всички общински обекти: *административни сгради, училища, детски градини, улично осветление*. Ефективността на потреблението е ниско както по отношение на използването на енергия, така и по отношение на нивата на комфорт.

За последните две години са извършени редици инвестиции от общинския бюджет и от външно финансиране насочени към мерки за енергийна ефективност, поради което относителният дял на енергийните разходи в бюджета на общината за този период започват да намаляват.

Анализът на разходите на общината за енергия и разпределението им по сектори и видове горива показва, че енергията, която се консумира е предимно за съоръжения, отопление и осветление. Производството на енергия се реализира единствено чрез производството и доставката на топлина в рамките на отоплителните инсталации на отделните сгради. Потенциалът за енергийна ефективност в тази сфера е във възможностите за подобрене на горивните процеси, промяната на горивната база и намаляване на загубите в системата за пренос и разпределение. За да се постигне енергийна ефективност при консумацията на енергия се правят енергийни обследвания на обектите и се установяват рентабилните мерки за реализиране на икономии и подобряване комфорта на обитаване в сградите. Подобряване състоянието на отоплителните инсталации и сградния фонд, се очертават като основни възможности на общината за въздействие, с цел повишаване на енергийната ефективност.

По-надолу са описани няколко основни функции на общината по отношение на енергията:

✓ *Общината като консуматор на енергия:*

Потреблението на енергия на територията на община Джебел обхваща следните основни сфери:

- Сграден фонд - собственост на общината;
- Превозните средства;
- Общински услуги.

Дейностите по намаляване на енергопотреблението в тези сфери могат да се обединят в следните групи:

- Дейности в общинските сгради - енергийни обследвания за установяване на потенциала за икономия на енергия, предпроектни проучвания в сгради със значителен потенциал за икономия, разработване на дългосрочни планове за действия по отношение на сградите на територията на общината;

- Дейности в областта на транспорта - превантивно поддържане на превозните средства, обновяване на автомобилния парк.

- Дейности в уличното осветление - разработване на планове за поддържане на системата за улично осветление, подобряване на ефективността на енергопотреблението в процеса на експлоатация.

Резултатите от изброените по - горе действия могат да се очакват в следните направления:

- Икономия на финансови средства, които може да се използват за инвестиционни цели в областта на енергийната ефективност;
- Намаляване на замърсяването на околната среда;
- Намаляването на потреблението на енергия в общинските сгради може да послужи като пример и стимул за подражание от други крайни потребители.

✓ *Общината като регулатор и инвеститор:*

Чрез много от своите действия общината се явява в ролята на регулатор и инвеститор. Планирането на земеползването и организацията на транспортните системи са част от стратегическите решения, които пряко влияят върху бъдещето потребление на енергия на територията на общината. Възможните дейности за въздействие на територията на община Джебел се свеждат до планиране на подходяща комбинация от градоустройствени решения с цел да се намали необходимостта от транспорт. Резултатът от този вид дейност е икономията от финансови средства от потреблението на енергия в транспорта и намаляване замърсяването на въздуха и оттам подобряване качеството на живот в града чрез по - добро управление на жизненото пространство.

По отношение на жилищните сгради, остарелият и амортизиран жилищен фонд е предпоставка за слаба енергийна ефективност и лоши технически характеристики на значителна част от сградите. Външните стени на повечето стари сгради имат до пет пъти по-големи топлинни загуби в сравнение с нормите за ново строителство. В масовия случай сутерените и таванските плочи на съществуващия жилищен сграден фонд са без топлоизолация. Топлинните загуби в сградите се дължат предимно на ниските топлоизолационни качества на използваната дограма и некачествен монтаж, лошото физическо състояние на фасадите и конструкциите. Съществуват възможности за подобряване на енергийните характеристики на многофамилните жилищни сгради чрез финансиране по Механизма за възстановяване и устойчивост и чрез подхода ИТИ по Програма “Развитие на регионите 2021-2027“. Община Джебел като публичен орган може да поеме функциите администратор на помощта и да стане конкретен бенефициент при кандидатстване по процедурите, а сдруженията на собствениците на многофамилните жилищни сгради да участват в проектите като партньори.

✓ *Общината като производител и доставчик на енергия:*

Ролята на общината като производител и доставчик на енергия е твърде скромна. В страна като България, където енергийната система е силно централизирана, общината се явява производител единствено в производството на топлинна енергия в административните сгради, училища, детски градини, социални заведения и др. В бъдеще в Община Джебел приложение могат да намерят използването на ВЕИ и използването на градските битови отпадъци за производство на енергия. Забелязват се неоправдано големи разходи за енергия във всички сфери. Разходите за енергия са голям дял от общите бюджетни разходи, заедно с разходите за заплати и осигуровки. Консумацията на различни горива във времето в различните сектори е променлива величина за всички разгледани сектори. Това зависи от моментната необходимост за ползване на даден енергоносител и от външни фактори – променящия се климат. Най-голямо е енергопотреблението в сферата на административните дейности, следвано от секторите – социални дейности, детски градини и училища.

Общият извод, който може да се направи е, че има потенциал за прилагане на мерки за енергийна ефективност в община Джебел и всички тези мерки е възможно да бъдат изпълнени, но за реализирането им са необходими много средства, с които на този етап общината не разполага.

Общинска администрация Джебел, полага усилия и възлага изготвянето на Обследване за енергийна ефективност на сградите общинска собственост, което и включва:

- идентификация на сградните ограждащи конструкции и елементи и системите за осигуряване на микроклимата, измерване и изчисляване на енергийните характеристики;
- анализ и определяне на потенциала за намаляване на разхода на енергия;
- разработване на мерки за повишаване на енергийната ефективност;
- технико - икономическа оценка на мерките за повишаване на енергийната ефективност;
- оценка на спестените емисии въглероден диоксид (CO₂) в резултат на прилагането на мерки за повишаване на енергийната ефективност.

Основни данни за извършеното енергийно обследване на общинските обекти са представени по-долу в Таблица № 1 „Сгради с извършен енергиен одит“. В Таблица № 2 са посочени сградите, за които се предвижда да бъдат извършени обследвания за енергийна ефективност в бъдеще.

Таблица №1. Сгради с извършен енергиен одит.

№	Вид на общинската сграда	РЗП	Дата на Енергийно обследване	Енергиен одитор и сертификат
1.	ДГ "Щастливо детство", гр. Джебел	1582	22.9.2010	"АНИДИ" ЕООД СЕРТИФИКАТ № 095АНД154,
2.	СУ "Христо Ботев", гр. Джебел	8890		Мега Билд ООД Сертификат № 187-МБР-006
3.	ДГ "Изгрев", гр. Джебел	1385	21.9.2010	"АНИДИ" ЕООД Сертификат№ 095АНД152
4.	ОУ "Хр.Смирненски" с. Рогозче	2240	21.9.2010	"АНИДИ" ЕООД Сертификат№ 095АНД151
5.	Читалище "Христо Смирненски" гр. Джебел	2650	21.9.2010	"АНИДИ" ООД Сертификат№ 095АНД153
6.	ОУ "Паисий Хилендарски", с. Припек	2928	21.9.2010	"АНИДИ" ООД Сертификат№ 095АНД155
7.	Сграда на Общинска администрация – Джебел, ул. Еделвайс №19, гр. Джебел	1546,28	12.03.2014г.	„ИНФРАТЕРМ“ ООД Сертификат №121ИНФ005
8.	Общинска сграда – кметство, с. Генерал Гешево	97	20.01.2023г.	„ТИЙМ ЕКСПЕРТС“ ООД Сертификат №0367ТЕК00200
9.	Общинска сграда – кметство, с. Душиново	135	20.01.2023г.	„ТИЙМ ЕКСПЕРТС“ ООД Сертификат №0367ТЕК00201
10.	Общинска сграда – кметство, с. Козица	291	20.01.2023г.	„ТИЙМ ЕКСПЕРТС“ ООД Сертификат №0367ТЕК00202
11.	Общинска сграда – кметство, с. Мишевско	219	20.01.2023г.	„ТИЙМ ЕКСПЕРТС“ ООД Сертификат №0367ТЕК00203
12.	Общинска сграда – кметство, с. Подвръх	110	20.01.2023г.	„ТИЙМ ЕКСПЕРТС“ ООД Сертификат №0367ТЕК00199
13.	Общинска сграда – кметство, с. Слънчоглед	514	24.04.2023г.	„ТИЙМ ЕКСПЕРТС“ ООД Сертификат №0367ТЕК00252
14.	Административна общинска сграда, ул. „Еделвайс“ № 74, гр. Джебел	512	24.04.2023г.	„ТИЙМ ЕКСПЕРТС“ ООД Сертификат №0367ТЕК00253
15.	Многофамилна жилищна сграда, блок „Младост 3“, ул. „Тракия“ №10, гр. Джебел	4562	25.05.2023г.	„БИЛДЕНЕРДЖИ“ ООД Сертификат №0446БДЕ00235
16.	Многофамилна жилищна сграда, блок „Стара планина“, ул. „Тракия“ №7, гр. Джебел	2650	26.05.2023г.	„ТИЙМ ЕКСПЕРТС“ ООД Сертификат №0367ТЕК00357

17.	Многофамилна жилищна сграда, блок „Чайка 1“, ул. „Надежда“ №3, гр. Джебел	2640	26.05.2023г.	„ТИЙМ ЕКСПЕРТС“ ООД Сертификат №0367ТЕК00345
18.	Многофамилна жилищна сграда, блок „Чайка 2“, ул. „Тракия“ №7, гр. Джебел	2632	26.05.2023г.	„ТИЙМ ЕКСПЕРТС“ ООД Сертификат №0367ТЕК00346

Таблица № 2. Сгради без извършен енергиен одит.

№	Вид на общинската сграда	РЗП
1.	ДГ „Песнопой“ с. Припек	528
2.	ОУ „Васил Левски“, с. Устрен	870
3.	НЧ „Прогрес – 1955г.“, с. Рогозче	780
4.	НЧ "Димитър Благоев 1963", с. Припек	750
5.	НЧ „Родопска искра - 1936г.“, с. Мишевско	312
6.	Публична общинска сграда за здравно заведение в гр. Джебел	678
7.	Кметство с. Великденче	180
8.	Кметство с. Воденичарско	280
9.	Кметство с. Плазище	288
10.	Кметство с. Припек	188
11.	Кметство с. Рогозче	324
12.	Кметство с. Ридино	161.23
13.	Кметство с. Църквица	128

3.2. Общински бюджет и финансиране към момента.

Източници на общинските бюджетни приходи са собствени приходи (данъчни и не данъчни) субсидии от Републиканския бюджет и други – банкови заеми, трансфери от извънбюджетни сметки, средства от оперативните програми, предприєдинителните

инструменти и други външни донори. Действащите понастоящем закони, свързани с местното самоуправление, не осигуряват като цяло достатъчни условия за пълноценна финансова децентрализация на общините в България. Законът за местното самоуправление и местната администрация не урежда източниците на приходи на самоуправляващите се териториални единици и формирането на разходите им. Ежегодно тази база се уточнява чрез Закона за държавния бюджет за съответната година. Той определя някои специфични ограничения, които са в сила за текущата финансова година. Изискването за стриктно спазване на приоритетите за разходване на средствата по общинските бюджети е въведено със Закона за държавния бюджет, общинските съвети сами да утвърждават приоритети, по които да се изразходват постъпилите по бюджетите им средства, с изключение на тези с целево предназначение. Причините за финансовите затруднения, които общините срещат при финансирането на проекти за повишаване на енергийната ефективност, се коренят както във финансовите условия в самите общини, така и в състоянието на финансовия сектор в страната.

3.3. Визия за развитието на общината.

Визията на общината представлява желаното и постижимо състояние на община Джебел към 2027 г. Тя е водеща по отношение на стратегическата част на плана и го рамкира.

„Община джебел – устойчиво развиваща се община с условия за икономически растеж, перспективи за реализация на своите жители, чиста природа, качествена среда за живот и съхранена култура.“

Избраната визия е основа за формулиране на конкретни цели и мерки за постигането на желаното състояние в средносрочен и дългосрочен план. Стратегическите цели имат ясен фокус към осъществяване на визията и отразяване конкретната специфика на община Джебел и са следните:

Стратегическа цел 1: Осигуряване на предпоставки за развитие на местната икономика, която да осигури възможности за висок жизнен стандарт на населението

Стратегическа цел 2: Изграждане на съвременна и качествена инфраструктура, благоустроена жизнена среда и качествено образование и здравеопазване

Стратегическа цел 3: Съхраняване на околната среда, развитие на туризма и опазване и популяризиране на културните дадености

Приоритетите за развитие на община Джебел са както следва:

ПРИОРИТЕТ 1: РАСТЕЖ И РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА БАЗА НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ. Това приоритетно направление включва усилията на всички заинтересовани страни в посока превръщане на общината в благоприятно място за инвестиции и развитие на бизнес.

ПРИОРИТЕТ 2: РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВО СЕЛСКО СТОПАНСТВО. Ефективното, балансирано и репродуктивно използване на природните ресурси е основна цел на устойчивото развитие на Южен централен район, която трябва да се подкрепи с Интегрираната териториална стратегия за развитие. Приоритетните дейности са насочени към структурното балансиране на селско - стопанския отрасъл.

ПРИОРИТЕТ 3: МОДЕРНИЗИРАНА И СЪОБРАЗЕНА С ПОТРЕБНОСТИТЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ИКОНОМИКАТА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА. Състоянието на общинския сграден фонд е от съществено значение за предоставянето на качествени услуги, с грижа към гражданите и околната среда.

ПРИОРИТЕТ 4: ПОДОБРЯВАНЕ НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА, РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И НА ЧОВЕШКИЯ ПОТЕНЦИАЛ. Приоритетното направление е насочено към подобряване на заобикалящата среда и условията за живот както за жителите на общината, така и за нейните посетители. Обособяването на зелени площи и зони за отдих, управлението на отпадъците и грижата към околната среда целят повишаването на стандарта на живот в общината.

ПРИОРИТЕТ 5: СЪХРАНЯВАНЕ НА КУЛТУРНО - ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО И ПОДОБРЯВАНЕ НА УСЛУГИТЕ И ИНФРАСТРУКТУРАТА В СФЕРАТА НА ТУРИЗМА. Ще бъдат търсени начини за оптимизация на механизмите за финансиране на културните дейности и институции с цел включване на частния и независим творчески сектор „Културното наследство“, както в материалното, така и в нематериалното наследство, които са част от съвременното културно пространство на общината.

ПРИОРИТЕТ 6: ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ В ДИАЛОГ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. Този приоритет обединява осъществяването на общинските политики с предприемането на мерки за усъвършенстване на управлението, основано на принципите на откритостта, участието, отчетността и ефективността.

В Плана за интегрирано развитие на община Джебел 2021-2027, за ефективното,

балансирано и репродуктивно използване на природните ресурси е предвидена мярка 2.2: Внедряване на иновативни решения в земеделската практика и изграждане на подходяща инфраструктура; мярка 3.4: Обновяване и доизграждане на сграден фонд публична/частна общинска и държавна собственост и жилищни сгради, в т.ч. мерки за енергийна ефективност и мярка 4.3: Реконструкция на образователната и културната инфраструктури, в т.ч. мерки за енергийна ефективност.

4.ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА.

4.1. Цели

Основните цели на Плана за енергийна ефективност и програмата за неговото изпълнение са да бъдат идентифицирани възможните дейности и мерки, които да доведат до енергийни спестявания в сгради с вече изпълнени първични енергоспестяващи мерки – детски ясли, детски градини, училища и административни сгради, както и да продължи енергийното обследване на общинските сгради и последващото изпълнение на предписаните мерки и намаляване на разходите на енергия.

Съгласно изискванията на закона за енергийна ефективност при извършване на реконструкция или ново строителство е необходимо да се постигнат новите строителни норми за външните ограждения на сградата. При спазване на тези изисквания на закона е възможно да се реализира значителен потенциал за намаляване на разхода на енергия за отопление.

Основни стратегии за енергийна ефективност при отопление в сградния фонд на община Джебел са:

- Въвеждане на мерки за подобряване на енергийните характеристики на ограждащите конструкции и елементи;
- Въвеждане на мерки по системите за генериране на топлина/студ и по системите за отопление, охлаждане;
- Въвеждане на други мерки, като подмяна на уреди и/или оборудване и др.

Препоръки при въвеждане на мерките:

- Да се използват топлоизолационни материали с доказани характеристики;
- Да се спазват технологичните изисквания;
- Да се контролира изпълнението;

- Подмяна на амортизирани прозорци, външни врати и витрини.
- Да се спазват технологичните изисквания при монтажа;
- Да се контролира изпълнението.

По-конкретни препоръки:

- Реконструкция на котелни инсталации - поетапна смяна на скъпоструващото дизелово гориво с природен газ в съответствие с програмата за газифициране на жилищни, битови, административни и частни потребители;
- Ограничаване на инфилтриращия въздух - ограничаването на тези загуби се постига с проветряване за къс период през определен интервал. Особено внимание е необходимо да се обръща в периодите от отоплителния сезон, когато външните температури са положителни и слънчевата активност е значителна;
- Поддържане на икономичен микроклимат - да се въведе променлив температурен режим – за нощно и в извънработно време понижаване на поддържаната температура в отоплявания обем;
- Повишаване на мотивацията в потребителите за икономия на енергия - въвеждане на системи за индивидуално отчитане;
- Ограничаване на загубите от течове и източване на системите и намаляване на топлинните загуби във въздуховодите;
- Увеличаване на дела на възобновяемите енергийни източници - в краткосрочен план за общинските обекти на община Джебел да достигне 8 – 10 %, а до 2029 година - 30%;
- Въвеждане на системи за непрекъснат контрол и управление на отоплителните, вентилационни и климатични инсталации;
- Смяна на неефективни системи за отопление – въвеждане на системи за индивидуално отчитане.

Битов сектор

Най - висок дял в енергийното потребление на битовия сектор има електроенергията като общата тенденция е на намаляване на потреблението. Голям % от целия жилищен фонд се състои от сгради с ниска енергоефективност, остарели, амортизирани, без изолации, с дървена дограма. Предприеманите ремонти са частични и не включват прилагане на мерки за енергийна ефективност, което води до цялостен неблагоприятен енергиен баланс в домакинствата.

По-голямата част от домакинствата използват стари електрически уреди, а не енергоефективни – причината за това са ниската покупателна способност, особено на населението от третата възраст. Голяма част от хората не са информирани за етиктирането на стоките и параметрите им по отношение на икономичност на ел. енергия. Ефективна държавна мярка в тази насока е заложена в Наредбата за изискванията за етикетиране на битови уреди по отношение на консумацията на енергия и други ресурси, но тя не е достатъчно популяризирана;

Стопански сектор

Водещо в изготвянето на визията за подобряване на енергийната ефективност в селското стопанство е повишаването на информираността на земеделските производители и техните познания за различните технологии на производство. Конкретните действия по информиране и обучение на земеделските производители трябва да са насочени към:

- достъп до европейски програми и мерки;
- производство с минимум почвени обработки;
- възстановяване на естественото почвено плодородие без употреба на енергоемки минерални торове, а чрез правилното редуване на земеделските култури и използване на органични торови за подобряване на химическите и физични свойства на почвата;

Промислен сектор.

В град Джебел функционира „Джебел-96“ ООД с предмет на дейност производство на хидравлични изделия. Фирмата изпълнява проект по ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013“, в резултат на реализация на който енергийното потребление на фирмата намалява с 65%. Фирма „Идеалфешън“ ООД също има реализиран проект за енергоспестяване.

Ролята на общината е в създаването на подходяща среда за енергоспестяване, в даването на личен пример и осигуряване на съдействие при достъпа до средства за финансиране на мерки за енергийна ефективност. За повишаване на енергийната ефективност в община Джебел, в промишлената сфера, трябва да се приложат следните общи мерки:

- Въвеждане в производството на енергоспестяващи технологии на базата на оптимизиране на капацитета, използване на възобновяеми енергийни източници и други;
- Оптимизиране на енергийните разходи за отопление на помещенията чрез въвеждане на нови отоплителни технологии;

- Въвеждане на енергоспестяващо осветление;
- Изграждане на информационна система за състоянието на енергийната ефективност на общинско ниво/ чл. 5, ал. 2, от Закона за енергийната ефективност/ на базата на която да се приложат препоръчителни мерки, специфични за общината.

Община Джебел определя следните цели в програмата за енергийна ефективност:

- I. Намаляване на вредните емисии в атмосферата и замърсяването на околната среда;
- II. Подобряване на качеството на енергийните услуги;
- III. Изграждане или реновиране на инфраструктура, енергоспестяващо улично осветление и изграждане на нови ВЕИ;
- IV. Намаляване на бюджетните разходи за енергия и горива;

4.2. Подцели:

а) Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради:

- Извършване обследване за енергийна ефективност на обществени общински сгради в експлоатация, с обща разгърната площ над 250 кв.м;
- Изолация на външни стени, под, покриви;
- Подмяна на дограма;
- Енергоспестяващи мерки по котелни инсталации;
- Енергоспестяващи мерки по сградни инсталации.

б) Намаляване на разходите за улично осветление в населените места;

в) Намаляване разходите за енергия в сгради и системи, финансирани от общински бюджет, чрез:

- Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови такива;
- Внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки;

г) *Повишаване нивото на:*

- Информираност, култура и знания на ръководния персонал на общинските обекти,
- Квалификация на експлоатиращия персонал;

д) *Създаване на информационна система за енергопотреблението на сгради и системи, общинска собственост, за изготвяне на анализи и прогнози - енергийно обследване на сгради и системи, Сертификати и др. съгласно действащото законодателство.*

4.3. Потенциал:

При разработването на ПЕЕ се прилага метода на приоритетните целеви групи, като се разглеждат нуждите на групи крайни потребители със сравним модел на потребление на енергията.

Изборът на целеви групи се извършва след преценка на направените разходи за енергия в натурално и стойностно изражение, потенциала за реализиране на икономии, социалната значимост, нивото на комфорт, степента на влияние на структурите на администрацията, желанието на отделните структури към общината и др.

Възможностите за реализиране на проекти за енергийна ефективност в Община Джебел се насочват в три сектора:

- сектор "Сграден фонд" с целеви групи - детски градини, училища, социални структури и административни сгради;
- сектор "Услуги" с целева група "Улично осветление" и осветление в административните сгради;
- сектор " Възобновяеми енергийни източници ".

В сектор "Сграден фонд" най-ефективните енергоспестяващи мерки са:

- Енергийно обследване на сградите;
- Подмяна на съществуващата дограма;
- Топлоизолация на покриви и фасади;
- Повишаване ефективността на отоплителната инсталация и въвеждане на система за автоматично регулиране;

- Внедряване на възобновяеми енергийни източници (напр. за сградите с непрекъсната употреба) е подходящо поставянето на термосоларни инсталации за топла вода.

В сектор "Услуги" най-ефективните енергоспестяващи мерки са:

- Подобряване на енергийните характеристики на енергийните системи;
- Обследване за енергийна ефективност на системата и анализи;
- Повишаване на енергийната ефективност на уличното осветлението чрез внедряване на определени мерки по дейности;
- Оптимален режим за включване и изключване на уличното осветление;
- Система за мониторинг на уличното осветление;
- Въвеждане на енергоефективни уреди;
- Подмяна на осветителните тела с енергоспестяващи в общинските сгради;
- Оптимизиране броя на осветителните тела.

В сектор "Възобновяеми енергийни източници" могат да се приложат мерки за енергийна ефективност както в общинския сектор така и по инициатива на частни ползватели и инвеститори. Целта е намаляване използването на горива, замърсяващи по-малко околната среда и растящите изисквания на населението по отношение на опазването и. Ще се предприемат действия за повишаване информираността на живеещите за възможностите за въвеждане и използване на енергия от възобновяеми енергийни източници. През последните години нараства интересът към слънчевите колектори и системи за затопляне на вода, тъй като за нашата климатична зона слънчевите системи могат да доставят голям % от потребностите от топла вода.

5. ИЗБОР НА ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ.

Възможностите за финансиране и осъществяване на инвестиционните намерения, свързани с енергийната ефективност се характеризират със следните аспекти:

→ СТРУКТУРНИ ФОНДОВЕ НА ЕС

Съществуват различни възможности за финансиране както на общината като спбзтвеник на обектите, така и на физически и юридически лица и сдружения на

многофамилни собственици на жилищни сгради по следните програми: Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г.; Оперативна програма „Развитие на регионите 2021-2027“; Програма „Околна среда 2021-2027“

→ ПУБЛИЧНО-ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО (ПЧП)

Отчитайки Европейското законодателство, практика и счетоводно третиране, Публично-частното партньорство е дългосрочно договорно отношение между лица от частния и публичния сектор за финансиране, построяване, реконструкция, управление или поддръжка на инфраструктура с оглед постигане на по-добро ниво на услугите, където частният партньор поема строителния риск и поне един от двата риска - за наличност на предоставяната услуга или за нейното търсене.

Плащанията по Публично-частното партньорство, свързани с ползването на предоставяната от частния партньор публична услуга, са обвързани с постигане на определени критерии за количество и качество на услугата. Общинската администрация (като потребител на услуги) има право да редуцира своите плащания, както би го направил всеки „обикновен клиент“ при непредоставяне на необходимото количество и качество на услугата.

ЕСКО договори - ЕСКО компаниите се специализират в предлагането на пазара на енергоспестяващи услуги. Основната им дейност е свързана с разработването на пълен инженеринг за намаляване на енергопотреблението. Този тип компании влагат собствени средства за покриване на всички разходи за реализиране на даден проект и получават своето възнаграждение от достигнатата икономия в периода, определен като срок на откупуване. Договорът с гарантиран резултат е специфичен търговски договор, регламентиран с чл. 38 от Закона за енергийната ефективност.

→ ФИНАНСИРАНЕ ОТ ФЕЕВИ

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ (ФЕЕВИ) е юридическо лице, създадено по силата на Глава 4, раздел I от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ) от 2004 г. ФЕЕВИ управлява финансови ресурси, получени от Република България от Глобалния екологичен фонд (ГЕФ) с посредничеството на

Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР) и от други донори. Фондът е напълно независимо от всички държавни институции и агенции юридическо лице и осъществява дейността си в съответствие със ЗЕЕ, Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), действащото в страната законодателство и споразуменията с донорите.

Структуриран е като самофинансиращ се търговски механизъм и съсредоточава усилията си върху подпомагане на инвестициите в енергийна ефективност (ЕЕ) и върху поощряване развитието на работещ пазар на ЕЕ в България.

При избор на мерките трябва да бъде направен на база технико-икономически анализи на потенциала на намаляване на енергийно потребление след тяхното реализиране. Също така при избора е необходимо да бъдат взети мерки предвид срокът на възвръщаемост на вложените инвестиции, прилагане на ефективни технологии в съответната област и особености като: достъпност на избраните мерки, степен на амортизация на обектите, проследимост на резултатите от въведените мерки, ясни контролни механизми за вложените бюджетни средства и др.

6. ПРИОРИТЕТИ И ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.

6.1. Приоритети

Приоритет 1. Изграждане и развитие на устойчива енергийна инфраструктура.

Специфична цел 1.1. Повишаване на енергийната ефективност в публичната общинска инфраструктура.

Мерки:

- Извършване на обследвания за ЕЕ на сгради общинска собственост;
- Изготвяне на инвестиционни проекти за въвеждане на мерки за ЕЕ в сгради общинска собственост;

Очаквани резултати:

- Подобряване на комфорта на обитаване в обществените сгради и постигане на нормативно определените параметри на средата за отопление и осветление;
- Оптимизиране на бюджетните разходи в резултат на постигнатите икономии на енергия от изпълнените енергоефективни мерки, спрямо нормативно определените за предходни периоди;
- Намаляване на въглеродните емисии от публичната инфраструктура.

Специфична цел 1.2. Повишаване на енергийната ефективност на уличното осветление.

Мерки:

- Ремонт на съществуващото и изграждане на ново улично осветление, въвеждане на мерки за ЕЕ;

Очаквани резултати:

- Подобряване на качеството и ефективността на уличното осветление и привеждането му в съответствие с хигиенните норми;
- Намаляване на бюджетните разходи за улично осветление;
- Подобряване на безопасността и физическите характеристики на градската среда.

Приоритет 2. Оползотворяване на енергията от възобновяеми енергийни източници.

Специфична цел 2.1. Повишаване на дела на енергията от ВЕИ, използвана в общинските сгради

Мерки:

- Инсталиране на системи използващи възобновяеми енергийни източници в сгради – общинска собственост /соларни и фотоволтаични инсталации, термопомпи, биомаса/;

Очаквани резултати:

- Подобрени енергийни характеристики на общинския сграден фонд и подобрен енергиен комфорт за работещи и посетители;
- Подобряване качеството на услуги, предоставяни от общината;
- Намаляване на разходите за енергия за отопление и осветление в публичния сектор;
- Намаляване на въглеродните емисии генерирани в публичния сектор.

6.2. Очаквани ефекти от изпълнението на Програмата.

Прилагането на плана ще допринесе за повишаването на жизнения стандарт на населението, опазването на околната среда и подобряването на екологичната обстановка, изграждането на нова и разширяването на съществуващата инфраструктура, които са приоритети за развитието на общината.

Чрез повишаване на енергийната ефективност ще се намалят разходите на общинския бюджет и ще се осигурят средства за решаване на други жизнено важни обществени проблеми.

Най-важните резултати, които ще се постигнат с реализирането на ПЕЕ са следните:

- Икономия на топлинна енергия;
- Икономия на електрическа енергия;
- Икономия на гориво;
- Намалени емисии парникови газове;
- Икономия на средства.

Освен горните практически резултати, изпълнението на ПЕЕ ще доведе до:

- Опазване на околната среда;
- Замяна на енергия от класически източници;
- Забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийни ресурси;
- Подобряване на условията и стандарта на живот на хората;
- Диверсифициране на енергийните доставки и намаляване на зависимостта на обектите от цените на горива и енергии;

- Подпомагане постигането на устойчиво енергийно развитие и подобряване на показателите на околната среда.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ И ОЧАКВАНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА ДЖЕБЕЛ ЗА ПЕРИОД 2025-2029г.

Наименование на приоритет/мярка/цел	Очакван резултат	Срок	Индикатори за резултат
<u>Приоритет 1. Изграждане и развитие на устойчива енергийна инфраструктура.</u>			
<u>Специфична цел 1.1.</u> Повишаване на енергийната ефективност в публичната общинска инфраструктура.			
<u>1.1.1.</u> Извършване на обследвания за ЕЕ на сгради общинска собственост;	Идентифициране на енергоспестяващите мерки.	2024 - 2026г.	Брой сгради с извършени обследвания.
<u>1.1.2.</u> Изготвяне на инвестиционни проекти за въвеждане на мерки за ЕЕ в сгради общинска собственост;	Подобряване на проектната готовност за предприемане та енергоефективни мерки.	2024 - 2026г.	Брой изготвени проекти за въвеждане на мерки за ЕЕ.
<u>Специфична цел 1.2.</u> Повишаване на енергийната ефективност на уличното осветление;			

1.2.1. Ремонт на съществуващото и изграждане на ново улично осветление, въвеждане на мерки за ЕЕ;	Подобряване на градската среда и намаляване на разходите за осветление.	2026 - 2029г.	Брой енергоспестяващи осветителни тела.
<u>Приоритет 2.</u> <u>Оползотворяване на енергията от възобновяеми енергийни източници.</u>			
<u>Специфична цел 2.1.</u> Повишаване на дела на енергията от ВЕИ, използвана в общинските сгради.			
2.1.1. Инсталиране на системи използващи възобновяеми енергийни източници в сгради – общинска собственост /соларни и фотоволтаични инсталации, термопомпи, биомаса/;	Намаляване на разходите за отопление и осветление и опазване на околната среда.	2026 - 2029г.	Брой инсталации-соларни и фотоволтаични инсталации, термопомпи, биомаса.

7. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Като се отчита специфичният характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти е препоръчително Плана за енергийна ефективност да се изпълнява следвайки нормативно определено от община Джебел етапност, например:

- **Обследване за енергийна ефективност на сгради и системи** – детайлно обследване на енергийната ефективност на общинските сгради и на системите за улично осветление, анализ на фактическите енергийни баланси и идентифициране на проектите;

- **Инвестиционно намерение** - това включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целъсъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението му и др.;
- **Предварително проучване** – необходимо е да се направи предварително /т. нар. предпроектно/ проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление – състояние на съоръженията, конструкциите, енергийните системи, изследване на енергийните разходи за последните години и др.;
- **Инвестиционен проект** – разработване на инвестиционен проект е необходимо в някои случаи, поради спецификата и обема на предвидените дейности;
- **Подготовка и изпълнение на строителството** – това включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително-монтажни дейности за постигане на поставената цел;
- **Мониторинг** – за установяване на намалението на енергийното потребление след реализацията на съответните дейности и мерки, следва да се извършват ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжката на инсталациите и др.

8. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

В момента Общината не разполага с достатъчно собствени бюджетни финансови средства за инвестиции в проекти по ЕЕ. В интерес на Общината е да реализира подобни проекти, тъй като изразходва значителни средства от бюджета си за енергийни ресурси. Реализирането на подобни проекти не само облекчават Общинския бюджет, но и водят до модернизация на обектите при гарантиран енергиен комфорт. Те са атрактивни и изгодни, тъй като генерират енергоспестяващи ефекти, а не разходи. При реализирането на проекти за подобряване на енергийната ефективност няма дълги периоди на строителство и средствата започват да се възстановяват веднага след влягането им. Инвестирането в енергийната ефективност не е самоцел, а е средство за намаляване на разходите, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда.

За реализиране на проектите, които са включени в Общинската програма по Енергийна ефективност, може да бъдат използвани следните източници на финансиране:

- Републикански (държавен) бюджет - средствата за изпълнение на целевите годишни програми за осъществяване на мерки по ЕЕ се предвиждат ежегодно в републиканския бюджет, в съответствие с възможностите му (чл. 12, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕЕ);

- План за възстановяване и устойчивост;

- Общински бюджет - собствени средства за изпълнение на целеви програми за осъществяване на мерки по ЕЕ - при ЕСКО договори от собствен капитал на изпълнителя или чрез предоставяне на участие в ПЧП на други инвеститори;

- Заеман капитал - предоставян от финансови институции - банки, фондове, търговски дружества, включително и предприятия, предлагащи услуги в областта на енергийната ефективност, емисии на Общински облигационни заеми, финансов лизинг и др.

- Безвъзмездни средства от различни фондове и международни програми - Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г.; Национален доверителен екофонд; Програма „Развитие на регионите 2021-2027“, Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“ и др.

За правилното прилагане на финансовите механизми и за да може общината най-ефективно да се възползва от тях е необходимо: задълбочено проучване на условията за финансиране, правилно ориентиране на целите на конкретен проект към целите на Община Джебел програма или фонд, точна оценка на възможностите за съфинансиране и партньорство, достижими, изпълними и измерими екологични и икономически ползи от проекта, ресурсно обезпечаване и ефективен контрол над дейностите и разходване на средствата.

Финансирането (цялостно или частично) на *проектите по Енергийна Ефективност* може да се осъществи от различни източници, като ползването на всеки от тях зависи от юридическия статут на собственика на проекта, както и от спецификата на самия проект, а именно:

Бюджетни средства

Средствата са съобразно възможностите на бюджета за съответната година.

При обекти общинска собственост средствата, предоставяни от републиканския бюджет, могат да бъдат заявени чрез бюджетите на общините и се определят като целеви субсидии от републиканския бюджет. За реализирането на програми за енергийна

ефективност, в съответствие с изискванията на **чл.11 и 12 от ЗЕЕ**, съставяни всяка година от централните органи на изпълнителната власт и органите на местното самоуправление, областните управители и другите държавни органи, се предвиждат средства от републиканския бюджет. Средствата са съобразно възможностите на бюджета за съответната година.

Отпуснатите от държавния бюджет средства трябва да бъдат изразходвани в рамките на една календарна година.

Собствени средства

Стопанските субекти могат да реализират предложените мерки за енергийна ефективност чрез собствени средства. Възможно е да ползват и някои от споменатите по-горе механизми.

9. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.

Наблюдението на изпълнението на Общинския план за енергийна ефективност се извършва от Областния съвет по енергийна ефективност и от Агенцията за устойчиво енергийно развитие - специализирана структура, сформирана по силата на Закона за енергийната ефективност за осъществяване на взаимодействие с органите на държавната власти и местно самоуправление при изпълнение на мерките за енергийна ефективност. Тя ежегодно събира и обобщава информация за изпълнението на планове за енергийна ефективност.

Наблюдението и контролът на плана и на общинската програма по ЕЕ продължава през целия период на действие. Събраната информация, сравнението и направените изводи се оформят в доклад. Въз основа на тези доклади се изготвя отчета за изпълнение на програмата всяка година. Той се представя на заседание на Общински съвет от кмета на общината до края на първото тримесечие на следващата година /при приемане на бюджета за всяка следваща година/.

При необходимост от корекция и актуализация на програмата, кметът на общината внася предложение за това отново в Общинския съвет. **ПЕЕ има отворен характер** и в срока на действие ще се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от новопостъпилите данни, реалните потребности, срещаните проблеми и финансовите възможности.

10. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ

При осъществяване на текущ контрол по изпълнението на целите и мерките на Общинския план за енергийна ефективност съществено значение има процеса на оценяване. Оценките са структуроопределящ елемент на изпълнение на програмния документ и ориентир за правилността на провежданата политика по енергийна ефективност. За Общинския план по енергийна ефективност, в зависимост от времевия хоризонт (2022-2025 г.), се формират междинна оценка и последваща оценка.

Междинната оценка следва да се извършва след първата година на периода на действие на общинския план за енергийна ефективност. В рамките на тази оценка следва да се оценят обобщените резултати от изпълнението му, като се прави и преглед на степента на достигане на формулираните цели и мерки и се отчетат възникналите положителни или отрицателни отклонения. Оценката следва да се извърши с конкретен анализ, въз основа на който да се предвиди съответната реакция. Това реално може да послужи и като начало на евентуално усъвършенстване и актуализация на плана.

За целта е необходимо редовно да се докладва информацията относно:

- Създаване и поддържане на информационна база за състоянието на ЕЕ в общината, оптимизиране на обема и повишаване на достоверността на набираната статистическа информация;
- Резултати от изпълнението и ефектите от плановете по ЕЕ в общината.

С цел наблюдението и контрола на изпълнението на Плана за енергийна ефективност са определени следните индикатори:

- бр. обследвани сгради;
- бр. обновени сгради – общинска собственост;
- бр. подменени осветителни тела с енергоспестяващи;
- извършени реконструкции на улично осветление;
- спестени горива – тон;
- подменени отоплителни инсталации;
- спестена ел. енергия – kWh;
- използвани възобновяеми енергийни източници;

- спестени емисии.

Последващата оценка, която следва да се извърши една година след приключване на срока на действие на плана, трябва да съдържа:

- Оценка на ефективността и ефикасността на използваните мерки, инструменти и ресурси за изпълнението на плана;
- Анализ на факторите при изпълнение на Общинския план по енергийна ефективност;
- Изводи, относно същността и начина на прилагане на общинския план за енергийна ефективност, както и на резултатите от осъществените мерки.

Оценката може да се осъществява от експертите на общинската администрация, но е възможно тя да се извършва от независим експерт.

Наблюдението и оценката трябва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат настъпващите промени, в резултат на интервенциите.

Оптималното осъществяване на дейностите по наблюдение и оценка на изпълнените или нереализирани цели от настоящата програма, ще позволи до голяма степен да се води успешна областна политика по енергийна ефективност.

11. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

В съответствие с чл. 12, ал.1 от Закона за енергийна ефективност органите на държавната власт и местно самоуправление ежегодно изпращат отчет до изпълнителният директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие.

В съответствие с *чл.12, ал.3 от ЗЕЕ* изпълнителният директор на АУЕР утвърждава образец на отчет на изпълнението на дейностите и мерките от ПЕЕ, като този образец трябва да бъде неразделна част от ПЕЕ. Този образец е разработен в таблична форма, посредством която се систематизират данните и резултатите (очаквани и постигнати) от изпълнението на дейностите и мерките от ПЕЕ. Към образца са разработени и указания за неговото попълване.

За получаване на актуалните форми за отчет и указанията към тях се използва сайта на АУЕР - www.seea.government.bg.

12. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изготвянето на общински планове и програми за тяхното изпълнение са задължителна част от държавната политика по ЕЕ и налага участие на съответните регионални и местни структури. Разработването им и изпълнението на предвидените в тях проекти е част от регионалната политика за устойчиво развитие. Мерките по ЕЕ ускоряват икономическия растеж, подпомагат опазването на околната среда, повишават жизнения стандарт на населението в съответния регион.

Програмата за енергийна ефективност на Община Джебел за периода 2025 – 2029 г. е стратегически документ с отворен характер. Програмата може да бъде усъвършенствана, допълвана, променяна и изменяна на база промени в нормативните документи на национално ниво, както и установените резултати, нуждите и финансовата възможност на Община Джебел.